

ZNAKY SOCIÁLNÍHO PODNIKU

Cílem je vymežit sociální podnik (firmu, družstvo) vůči jiným subjektům, které mohou vykazovat některé shodné znaky.

To lze pouze jejich srovnáním z hlediska naplňování známých parametrů ze dvou pohledů:

1. ZNAKY FIREMNÍ (PODNIKATELSKÉ) KULTURY SOCIÁLNÍHO PODNIKU - vnější

v porovnání s podobnými subjekty (TAB 1)

a

2. ZNAKY SOCIÁLNÍHO ZAČLEŇOVÁNÍ integračního sociálního podniku (WISE) - vnitřní

v porovnání s podobnými subjekty (TAB 2)

TAB 1

Znaky firemní a podnikatelské kultury

PARAMETR/ TYP	Sociálně terapeutická CHD	Chráněná pracovní dílňa	Sociální podnik nespecifikovaný	Sociální podnik typu WISE	Sociální firma	Společensky odpovědný podnik	Běžný podnik
Zřizovatel	Zpravidla občanské sdružení nebo charita	Právnícká či fyzická osoba na základě dohody s úřadem práce	Právnícká či fyzická osoba				
Právní statut	Interně vymezené pracoviště subjektu zřizovatele, zpravidla interní hospodářské středisko	Interně vymezené pracoviště subjektu zřizovatele, zpravidla interní hospodářské středisko - dle zákona č. 435/2004 Sb.o zaměstnanosti (§ 76) MPSV stanoví (vyhláška 518/2004) charakteristiku chráněné pracovní dílny.	Založení podle obchodního a živnostenského zákona (Fyzická osoba, OSVČ, obchodní společnost, družstvo, občanské sdružení dle obč. zákoníku)			Založení podle obchodního a živnostenského zákona (Fyzická osoba, obchodní společnost, družstvo, nadnárodní společnost)	

<p>Účel</p>	<p>Sociální služba, kde práce bez zaměstnaneckého vztahu je součástí terapie</p>	<p>Nejnižší stupeň pracovního začlenění OZP v pracovním vztahu v tzv. "chráněném pracovním prostředí", cílem je zaměstnat zejména středně a těžce postižené s nižší kvalifikací a podpořit jejich sociální začlenění, dát smysl života a podle situace umožnit i kvalifikační růst</p>	<p>Vzniká z pohnutek a k cílům (převážně) lokálních nebo regionálních potřeb („COMMONGOOD“ a/nebo „PUBLIC INTEREST“) Konkurenceschopné soustavné podnikání za účelem zisku s deklarovaným obecně prospěšným cílem. Trojí prospěch (ekonomický, sociální a enviro ve vzájemné rovnováze)</p>	<p>Vzniká z pohnutek a k cílům (převážně) lokálních nebo regionálních potřeb („COMMONGOOD“ a/nebo „PUBLIC INTEREST“), důraz je kladen na vytvoření udržitelných pracovních míst pro osoby znevýhodněné (v praxi nejčastěji zdravotně postižené) Konkurenceschopné soustavné podnikání za účelem zisku s deklarovaným obecně prospěšným cílem. Trojí prospěch (ekonomický, sociální a enviro ve vzájemné rovnováze)</p>	<p>Vzniká z pohnutek a k cílům (převážně) lokálních nebo regionálních potřeb („COMMONGOOD“ a/nebo „PUBLIC INTEREST“) důraz je kladen na vytvoření udržitelných pracovních míst pro osoby znevýhodněné s důrazem na rozvíjení jejich osobního potenciálu Konkurenceschopné soustavné podnikání za účelem zisku s deklarovaným obecně prospěšným cílem. Trojí prospěch (ekonomický, sociální a enviro) ve vzájemné rovnováze</p>	<p>Maximální zisk zakladatelů, akcionářů při dodržování zákonů a vymahatelných pravidel</p>
--------------------	--	--	--	---	---	---

<p>Obchodně podnikatelská funkce</p>	<p>Zcela nevýznamná nebo doplňková, příležitostná</p>	<p>Produkce s tržní přidanou hodnotou, často s konkurenceschopnou kvalitou</p>	<p>Konkurenceschopná soustavná podnikatelská činnost jako základ ekonomiky podniku na volném obchodním trhu, přítomnost významného obchodně ekonomického RIZIKA na straně zainteresovaných skupin (rozhodovatelů /podporovatelů/ "stakeholderů"*)</p> <p>Podnikání sociálního podniku je etické a v souladu s platnými právními předpisy.</p> <p>Soustavné využívání sociální inovace („z nouze = ctnost a konkurenční výhoda, přednost, silná stránka“)</p>	<p>Podnikání na volném konkurenčním trhu (trh zboží a služeb, finanční trh a trh práce) při dodržování zákonů a pravidel</p>
<p>Financování provozu</p>	<p>Nositelem financování je subjekt zřizovatele.</p> <p>Kombinace dotací na sociální služby, provozních příspěvků grantů a dalších případných zdrojů včetně příspěvků klientů a darů</p>	<p>Nositelem financování je subjekt zřizovatele.</p> <p>Kombinace vlastních tržeb, příspěvků úřadu práce (zaměstnanost), doplněných případnou vnitropodnikovou dotací zřizovatele</p>	<p>Majetek a financování (náklady) na aktivity organizace/podniku jsou hrazeny z vlastní činnosti a z dalších zdrojů (peněžní i nepeněžní zdroje)</p> <p>Těmito zdroji mohou být účelové dotace a příspěvky (typické pro podniky typu WISE zaměstnávající osoby se zdravotním postižením)</p> <p>jakékoli cizí (finanční) zdroje majetku mají podobu „najatého“ kapitálu – nikoli (spekulativního, podnikatelského) vkladu za účelem získání výnosu</p> <p>duální role financí</p> <p>A) spolková - sloužící spolkovému užitku (obecnému) resp. společenskému (veřejnému) užitku a</p> <p>B) v ekonomice podniku - činnosti směřující k naplnění takového zájmu/užitku</p> <p>převažující nerozdělování zisku vkladatelům majetku a jeho manažerům a jeho redistribuce</p>	<p>Běžné podnikové financování s využitím externalizace nákladů (outsourcing a nákup služeb) s cílem maximalizace zisku</p>

Organizační struktura	Zpravidla se jedná o středisko zřizovatele s organizačním vedoucím a několika lidmi specializovaného personálu	Zpravidla hospodářské středisko provozovatele, pokud nemá statut CHPD celý práv. subjekt . Pak rozhoduje naplnění parametrů – viz soc. podnik WISE	Průhledná organizační struktura a fungující zpětná vazba ke stakeholderům. K externalizaci nákladů (např. outsourcingem) dochází pouze v případě, že to není v rozporu s principem trojího prospěchu.	Organizační struktura přizpůsobena hlavním cílům, v zájmu maximalizace zisku využíváno outsourcingu a organizačního vyčleňování činností, které nejsou strategické	
Udržitelný rozvoj	Přidanou hodnotou je sociální začlenění klienta, které přispívá k udržitelnému rozvoji v širším smyslu	Zaměstnanec CHPD je začleněn, ekonomicky aktivní, přiměřeně se podílí na udržitelnosti života v místě a regionu, také produkce CHPD může být přínosem	počáteční podpora vzniku a rozvoje podnikání ke vzniku, nastartování multiplikačních efektů ve směru ke společnosti, ekonomice i k přírodě – pokračuje vlastními silami soc. podniku, za podpory dle znaků, principů a jejich charakteristik, ev. za souběžné podpory obvyklým způsobem (- viz vícezdrojové financování) Dlouhodobě směřuje ke snižování závislosti na veřejných financích (relativně: tedy v poměru k obratu a nákladům)	Udržitelný rozvoj v hlavní podnik. činnosti není prioritou, je podřízen maximalizaci zisku. Firma však kompenzuje část negativních dopadů činnosti systematickým rozvíjením projevů sociální odpovědnosti v těch oblastech, které nejsou v rozporu s podnikatelskými cíli (např. charitativní a prospěšné projekty, enviro)	Firma respektuje pouze vymahatelná nařízení a normy, které omezují negativní dopady podnikání na udržitelný rozvoj.

<p>Spolupráce a vnější vztahy</p>	<p>Spolupráce se zainteresovanými veřejnými a soukromými institucemi</p>	<p>Spolupráce uvnitř subjektu zřizovatele a jeho prostřednictvím. Pokud je sama tímto subjektem, rozhoduje naplnění parametrů – viz SP typu WISE</p>	<p>Důraz na spolupráci v rovině spolkové a obchodně-ekonomické</p> <ul style="list-style-type: none"> a) se stakeholdery b) síťování – solidarita s partnery a podobnými subjekty <p>Souhrnným cílem je vytváření sociálního kapitálu založeného na důvěře okolí.</p>	<p>Veškerá spolupráce podřízena podnikatelským cílům. Spolupráce s vytipovanými subjekty s cílem posílit své pozitivní image vůči zákazníkům (zpravidla sociální nebo enviro oblast)</p>	<p>Veškerá spolupráce podřízena podnikatelským cílům.</p>
<p>Reporting, PR a image</p>	<p>Nositelem je subjekt provozovatele - zpravidla součást PR a výročních zpráv sdružení nebo charity.</p>	<p>Nositelem je subjekt zřizovatele, rozhoduje naplnění parametrů - viz SP typu WISE</p>	<p>Mimo zpravodajských povinností ze zákona (účetní, personální vůči SR apod.) informuje stakeholdery o pozitivních znacích, výsledcích a dopadech do</p> <ul style="list-style-type: none"> - obecně prospěšných cílů svého podnikání - do sociální oblasti - do udržitelného rozvoje (podle zaměření) <p>PR a marketing respektuje sociální a enviro cíle, výsledky a dopady</p> <p><i>Pozn: role IMAGE, podle typu, zaměření (srovnej např. Bennet x Sedláček x SENZA x Sadílek x Matejciuk a další.....)</i> INDIVIDUÁLNĚ, dle bussines strategie</p>	<p>Informace, propagace a reporting ve vybraných oblastech, které tvoří obraz CSR podniku, aniž by nějak ovlivnily primární zájem na maximalizaci zisku a prospěchu</p>	<p>Zaměření na cíle ve prospěch rozvoje podnikání</p>

TAB 2 Znamky sociálního začleňování

PARAMETR/ TYP	Sociálně terapeutická CHD	Chráněná pracovní dílna	Sociální podnik nespecifikovaný	Sociální podnik typu WISE	Sociální firma	Společenský odpovědný podnik	Běžný podnik
Účel založení a rozvoje	Sociální začleňování prostřednictvím sociální služby	Sociální začlenění OZP prostřednictvím zaměstnání v upravených podmínkách na tzv. „chráněném trhu práce“ Obecně vymezuje zákon	Je vymezen ve statutu, stanovách, základních dokumentech	Je vymezen ve statutu, stanovách, základních dokumentech, primární roli hraje vytvoření a trvalé udržení vhodných pracovních míst znevýhodněných zaměstnanců (v ČR zpravidla OZP)	Je vymezen ve statutu, stanovách, základních dokumentech primární roli hraje vytvoření a trvalé udržení vhodných pracovních míst výrazně zdravotně či sociálně znevýhodněných zaměstnanců	Pracovní příležitost na konkurenčním trhu práce pro zaměstnance splňující požadované pracovní kompetence V rámci svého CSR kultivuje vztahy se zaměstnanci	Pracovní příležitost na konkurenčním trhu práce pro zaměstnance splňující požadované pracovní kompetence
Financování	Dotace na sociální služby plus další zdroje zřizovatele (obecní, regionální, soukromé ...)	Vlastní tržby, redistribuce v rámci zřizovatele, příspěvky úřad práce	Převážně vlastní tržby, další zdroje podle cílů a priorit obecně prospěšného záměru	Převážně vlastní tržby z podnikatelské činnosti plus příspěvky z politiky zaměstnanosti ÚP	Převážně vlastní tržby z podnikatelské činnosti (min. 50%) plus příspěvky z politiky zaměstnanosti ÚP, granty, sponzorské příspěvky, dobrovolnictví; cílem je úplná finanční soběstačnost	Tržby z vlastní podnikatelské činnosti	

<p>Přizpůsobení organizace a provozu</p>	<p>Přizpůsobené upravené prostředí podřízené potřebám sociální služby</p>	<p>Významné přizpůsobení organizace, režimu i prostředí, které však nesmí ohrozit kvalitu</p>	<p>Přizpůsobení souladu s cíli a prioritami SP, obecně prospěšným cílem</p>	<p>Významné přizpůsobení organizace, režimu i prostředí, nesmí ohrozit konkurenceschopnost podnikání, diverzity management</p>	<p>Řízení organizace a provoz je upraven s přihlédnutím na specifické potřeby svých zaměstnanců</p>	<p>Pouze zákonem a pravidly dané, resp. nezbytné pro výkon zaměstnanců Dílní adaptace může být součástí programu CSR</p>	<p>Pouze nezbytné pro výkon zaměstnanců</p>
<p>Struktura zaměstnanců a personálu</p>	<p>Dána požadavky na obsah a kvalitu služeb (standarty kvality) a</p>	<p>Převažují zaměstnanci s vyšším stupněm postižení a omezením výkonu a kvalifikace, Kromě managementu provozního (s duální kvalifikací, často „necertifikovanou“) jen výjimečně odborný personál (dáno ek. možnostmi a zdroji</p>	<p>Dána podnikatelským záměrem, deklarovanou funkcí sociálního podniku</p>	<p>Významná část zaměstnanců jsou osoby zdravotně nebo sociálně znevýhodněné, manažeři vybaveni získanou duální kvalifikací – formální nebo praxí</p>	<p>25 – 55 % zaměstnanců jsou osoby výrazně zdravotně nebo sociálně znevýhodněné, u nichž se předpokládá, že budou potřebovat dlouhodobou či opakovanou pracovní a psychosociální podporu; manažeři a kouči vybaveni získanou duální kvalifikací, Pracovní podmínky jsou rovnocenné pro všechny zaměstnance</p>	<p>Podřízena podnikatelským zájmům a maximalizaci zisku</p>	<p>Podřízena podnikatelským zájmům a maximalizaci zisku</p>

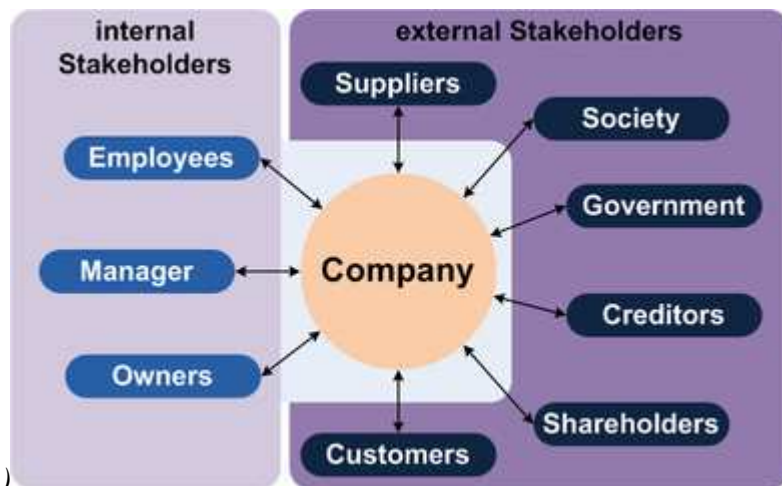

<p>Integrace znevýhodněných adaptace</p>	<p>Vytváření a rozvoj základních pracovních návyků, psychomotorické dovednosti</p>	<p>Maximální využití zbytkového pracovního potenciálu, začlenění OZP do pracovního kolektivu, identifikace s podnikatelským subjektem, OZP skutečně pracuje</p>	<p>Dáno charakterem podniku, podnikatelského záměru a obecně prospěšným cílem (jeho vztah k integrační funkci)</p>	<p>Hlavním nástrojem integrace je vytvoření, udržení a stabilizace přizpůsobených pracovních míst pro znevýhodněné (nejen OZP), upevnění pracovních návyků a rozvoj pracovních kompetencí zvyšuje tržní cenu práce i zaměstnanců, zvyšuje šance pro volný trh práce</p>	<p>Zaměstnávání není jediným cílem. Sociální role spočívá také v poskytování zvýšené míry pracovní a psychosociální podpory v období adaptace zaměstnanců a dále pak dle jejich individuálních potřeb. Cílem této podpory je dlouhodobé udržení si práce a podpora dalšího profesního rozvoje zaměstnanců.</p>	<p>Pokud je součástí CSR i integrační fce, Je součástí programu CSR (zpravidla úzký segment, neohrožující podnikatelské zájmy podniku</p>	<p>Pouze účelově v zájmu maximalizace zisku</p>
<p>Pracovní podmínky a odměna za práci</p>	<p>Nejedná se o zaměstnání na základě pracovní smlouvy za mzdu (přidaná hodnota práce má sociální rozměr)</p>	<p>Bezbariérovost technická i organizační, pracovní výkon často ovlivněn individuálním přístupem, hlavním cílem je vytvoření a udržení pracovních míst OZP, motivace odměnou za práci je diferencovaná a není zpravidla prioritou</p>	<p>Dáno charakterem podniku, podnikatelského záměru a obecně prospěšným cílem (jeho vztah k zaměstnavatelské funkci)</p>	<p>Bezbariérovost technická i organizační, která však nesmí ohrozit konkurenceschopnost, diferencovaný pracovní výkon se odráží ve výši mzdy (ovlivněn individuálním přístupem), hlavním cílem je vytvoření a udržení pracovních míst s významnou přidanou hodnotou práce</p>	<p>Pracovní podmínky jsou rovnocenné pro všechny zaměstnance. Ti jsou v pracovním vztahu se sociální firmou. Za svoji práci jsou finančně ohodnoceni mzdou, která odpovídá jejich zastávané pozici, výši pracovního úvazku a druhu práce v daném regionu.</p>	<p>Standardní odpovídající personální politice podniku a kolektivní smlouva Mohou být součástí programu CSR podniku</p>	<p>Standardní odpovídající personální politice podniku a kolektivní smlouva</p>

Mimopracovní podpora	Žádoucí, rozsah se řídí zaměřením a strukturou klientů, smlouvou s financující org.	Není předmětem dohody o zřízení a příspěvku na provoz (ÚP) Zpravidla neformální a neinstituční zvaná ze strany provozního personálu Často motivační programy v rámci finančních a pers. možností	Dáno charakterem podniku, podnikatelského záměru a obecně prospěšným cílem (jeho vztah k zaměstnavatelské funkci)	Není standardní součástí, zpravidla neformální a neinstituční, individuální v rámci rozvoje podniku a pracovních kompetencí zaměstnanců	Spolupráce s organizacemi a institucemi, které se zabývají problematikou zaměstnávání osob se znevýhodněním na trhu práce či jejich podporou. Napojení na síť služeb zaměstnávání znevýhodněných osob v daném regionu.	Kolektivní smlouvy, případně program CSR, pokud obsahuje toto zaměření	Kolektivní smlouvy
-----------------------------	---	--	---	---	--	--	--------------------

(1) *) „**stakeholderi** - ti, kdo se podílejí na financování a případně na rozhodování – tj. vkladatelé majetku a provozovatelé, odpovědnost za hospodářský výsledek ne z pracovní smlouvy, ale z majtkové účasti a rozhodovací pravomoci. **Podporovatelé** (stakeholderi), kteří vkládají majetek, finance či práci formou darů (**v důvěře**), se na rozhodování a tedy ani na ekonomickém riziku sociálního podniku riziku zásadně nepodílejí (i když vkladem „riskují“ ztrátu jeho nesprávným využitím). Podílejí se však významně **na formulaci společenského zájmu o obecném prospěchu aktivit.** (MH)

For other uses, see [Stakeholders](#).

(Wikipedia)

Vnitřní (internal): zaměstnanci, manažeři, vlastníci (tedy i členové družstva)

Vnější (external): dodavatelé a zákazníci, společnost (komunita), vláda a úřady, věřitelé (finanční instituce), příp. Akcionáři (a.s.)